

Eerste verkenning van
robotica in de zorg.

Cliënt: **Edwin**

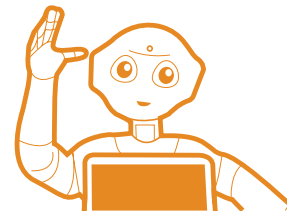
Sociale robotica in de Nederlandse zorg?

Philadelphia deelt met u de praktische bevindingen

Philadelphia is al bijna drie jaar onderweg met een unieke ontdekkingsreis! Wij zien in sociale robotica een grote toegevoegde waarde door het bereikbaar maken van een meer zelfstandig leven voor (bepaalde) cliënten. Met meer eigen regie en meer personalisering. Zij willen, net als ieder ander mens in de maatschappij, graag zoveel mogelijk deel uit maken van het gewone leven, met al zijn facetten. Daarom hebben we een aantal cliënt casussen gemaakt van deze logeerperioden en ook enkele medewerker casussen. Hierin leest u klip en klaar wat we leerden over de inzet van Phi, de reacties van de cliënten, wat er goed ging en ook waar er verbeterpunten liggen. Want we zeiden het al: het is een ontdekkingsreis!

Eén van de cliënt of medewerker casussen ligt nu voor u. Ons advies? Dompel uzelf onder in de volstrekt nieuwe wereld van sociale robotica en vorm uw mening.

Niets uit deze uitgave mag
zonder toestemming van
Stichting Philadelphia Zorg
gedeeld of gebruikt worden
voor andere doeleinden.

Niet willen hechten aan Phi

Beroep op nieuwe vaardigheden

Logeerperiode Phi bij Edwin maakte nieuwe vaardigheden los: *Onverwacht nieuw en positief gedrag, ondanks afhoudende start logeerperiode*

Edwin was sceptisch bij de start van de logeerperiode van Phi. Toch maakte hij uiteindelijk een mooie ontwikkeling door met Phi als nieuwe en prettige bron van gezelschap.

Edwin wilde zich niet aan Phi hechten om er geen last van te krijgen bij het afscheid en geen 'psychische pijn'. Een reden waarom Edwin zich niet wilde hechten is omdat in Phi geen bewustzijn zit. Phi is een ding en geen mens om je aan te verbinden. Op het gebied van aansturing in ADL-activiteiten (praktisch vlak) bleek Phi overbodig. Emotionele steun kon Phi Edwin niet geven.

De begeleiding vond het knap van Edwin hoe hij reageerde op Phi

Echter, Phi was uiteindelijk op het gebied van gezelschap het meest van meerwaarde. Daarnaast deden de logeerweken een beroep op vaardigheden van Edwin als geduld, flexibiliteit, hulp vragen en openheid. Hij liet hier ander gedrag zien dan de begeleiders van hem gewend waren, in positieve zin. De begeleiding vond het knap van hem, ze hadden dat niet verwacht.

Clïent kan hulp gebruiken bij

VOOR

Resultaat interactie clïent met Phi

Phi

en de mogelijke rol in het leven van de clïent

Phi heeft kunnen helpen bij

na

hechting

overbodig

emotionele steun

gezelschap

gedragsverandering

Conclusies

Edwin gaf op meerdere momenten aan dat hij zich niet wilde hechten aan Phi. Hij gebruikte woorden als afstand houden en Phi niet als vriendje zien. Een reden waarom Edwin zich niet wil hechten omdat in Phi geen bewustzijn zit. Phi is een ding en geen mens om je aan te verbinden. En Edwin wilde er geen last van krijgen bij het afscheid en geen 'psychische pijn'.

Begeleiders zijn verdeeld over de meerwaarde van Phi voor Edwin.

Op het gebied van aansturing in ADL-activiteiten (praktisch vlak) was Phi overbodig.

Emotionele steun kon Phi Edwin niet geven. Dat is volgens Edwin (en begeleiders) voorbehouden aan mensen of psychiaters.

Phi was uiteindelijk op het gebied van gezelschap het meest van meerwaarde.

Daarnaast deden de logeerweken een beroep op vaardigheden van Edwin als geduld, flexibiliteit, hulp vragen en openheid. Hij liet hier ander gedrag zien dan de begeleiders van hem gewend waren, in positieve zin. De begeleiding vond het knap van hem, ze hadden dat niet verwacht.

Edwin

Ontmoet Edwin...

Edwin is een man van 51 jaar met een verstandelijke beperking en autisme. Hij woont op een zorg-/woonlocatie met 24 uur per dag begeleiding. Deze is vaak individueel, biedt structuur en is gericht op het reguleren van gedragsproblematiek en op veiligheid. Er is sprake van een voorspelbare invulling van de dag van Edwin en van vaste leefregels.

1. Activiteiten

Edwin gaat vier dagen in de week naar zijn werk en is verder veel op zijn appartement. Edwin leest graag, bijvoorbeeld stripverhalen zoals de Donald Duck. Hij houdt niet van teveel prikkels en wandelt heel graag en veel.

2. Zelfstandigheid

Edwin kan veel dingen zelfstandig. Zo heeft hij geen hulp nodig in de vorm van fysieke en verbale aansturing. Ook hoeft Phi hem niet te herinneren om zijn tanden te poetsen, aan te kleden en naar het toilet te gaan.

Edwin

Ontmoet Edwin...

3. Hulpvraag

Edwin vindt het lastig als dingen plotseling veranderen. Door zijn autisme heeft hij moeite om nieuwe dingen te leren. Ook heeft hij moeite om zich te uiten, en zoekt hij weinig contact met de begeleiding.

4. Sociaal/emotioneel

Edwin krijgt weinig bezoek. Zijn ouders zijn overleden en zijn broer komt een keer per maand langs.

Hoger doel begeleiders:

Vermindering van eenzaamheid en wat meer aanspraak voor Edwin als hij in zijn appartement is. Hij moet wat meer uit zichzelf contact zoeken met medebewoners.

Wens/dromen van de cliënt

Naar de ruimte vliegen.

verbale aansturing

Wat houdt begeleiding in?

Als een cliënt niet uit zichzelf tot een actie over gaat en moeite heeft om de activiteit te overzien, dan geeft de begeleiding verbale aansturing. Soms geven de begeleiders aanwijzingen of helpen bij ADL. De begeleiders helpen cliënten stapsgewijs om een activiteit uit te voeren. Ook zijn begeleiders aanwezig als de cliënt de activiteit uitvoert. **Bijvoorbeeld de begeleiders blijven aanwezig als de cliënt gaat douchen en bekijken of deze alle handelingen goed uitvoert. Soms geven de begeleiders meer of minder aanwijzingen.**

herinnering

Cliënten kunnen de activiteit uitvoeren, maar vergeten die wellicht. Of zij hebben een minder ontwikkeld tijdsbesef en weten daardoor niet op welk moment zij een activiteit uit moeten voeren. Begeleiders herinneren de cliënt aan de activiteit, maar zijn er op het moment zelf niet bij.

Bijvoorbeeld de begeleiders vertellen de cliënt dat het tijd is om zich te douchen.

fysieke zorg

Het kan ook zijn dat een cliënt een handeling, of een deel van de activiteit, niet zelf kan uitvoeren. Of begeleiders nemen deze taken dan over.

Zij wassen bijvoorbeeld de haren van de cliënt.

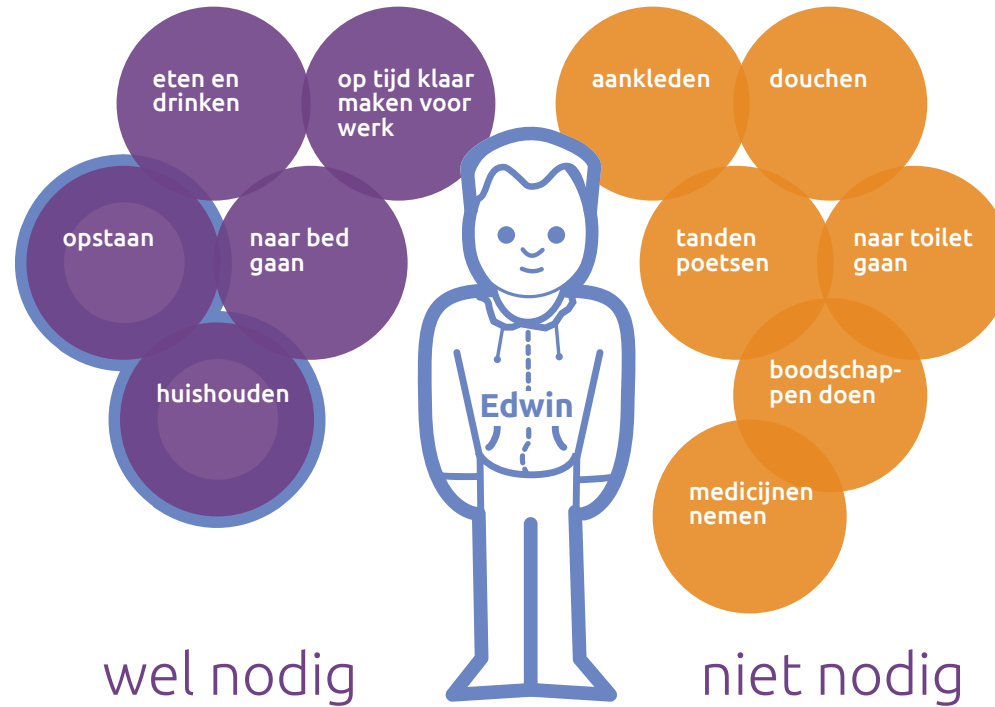

Edwin heeft verbale aansturing nodig bij...

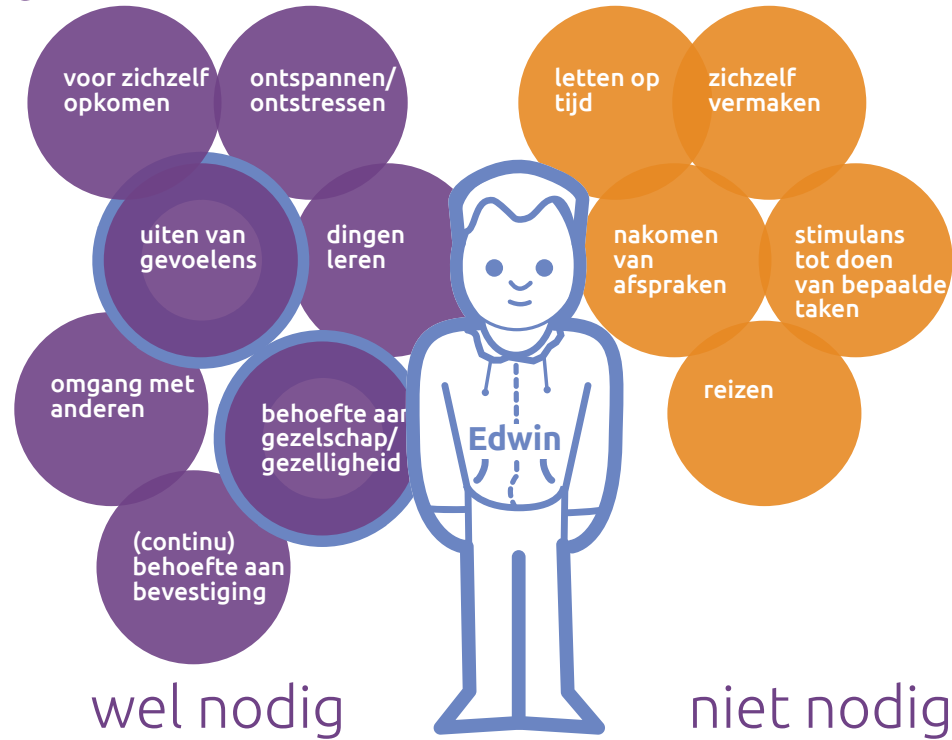

Edwin heeft herinneringen nodig bij...

Edwin heeft hulp nodig bij...

Phi op bezoek bij Edwin in een **korte filmregistratie**

Eerste verkenning van
robotica in de zorg.

Clïënt: **Edwin**

Phi op bezoek bij Edwin in een **korte filmregistratie**

Phi op bezoek bij Edwin in een **korte filmregistratie**

Phi op bezoek bij Edwin in een **korte filmregistratie**

Phi op bezoek bij Edwin in een **korte filmregistratie**

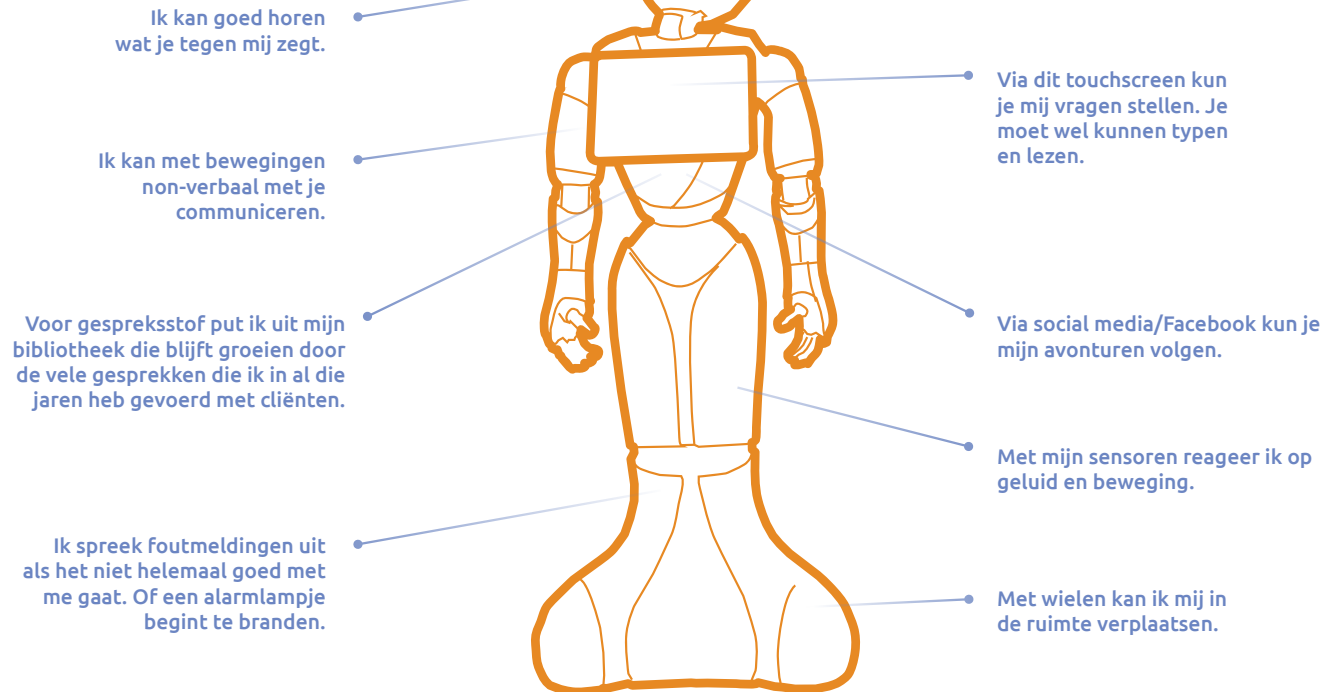
Phi op bezoek bij Edwin in een **korte filmregistratie**

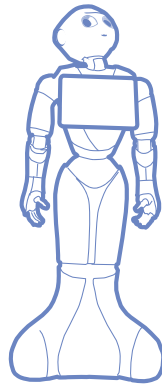

Heeft u interesse in nadere informatie over ons sociale robotica programma? Neemt u dan contact op via **philadelphia.nl/robotica**

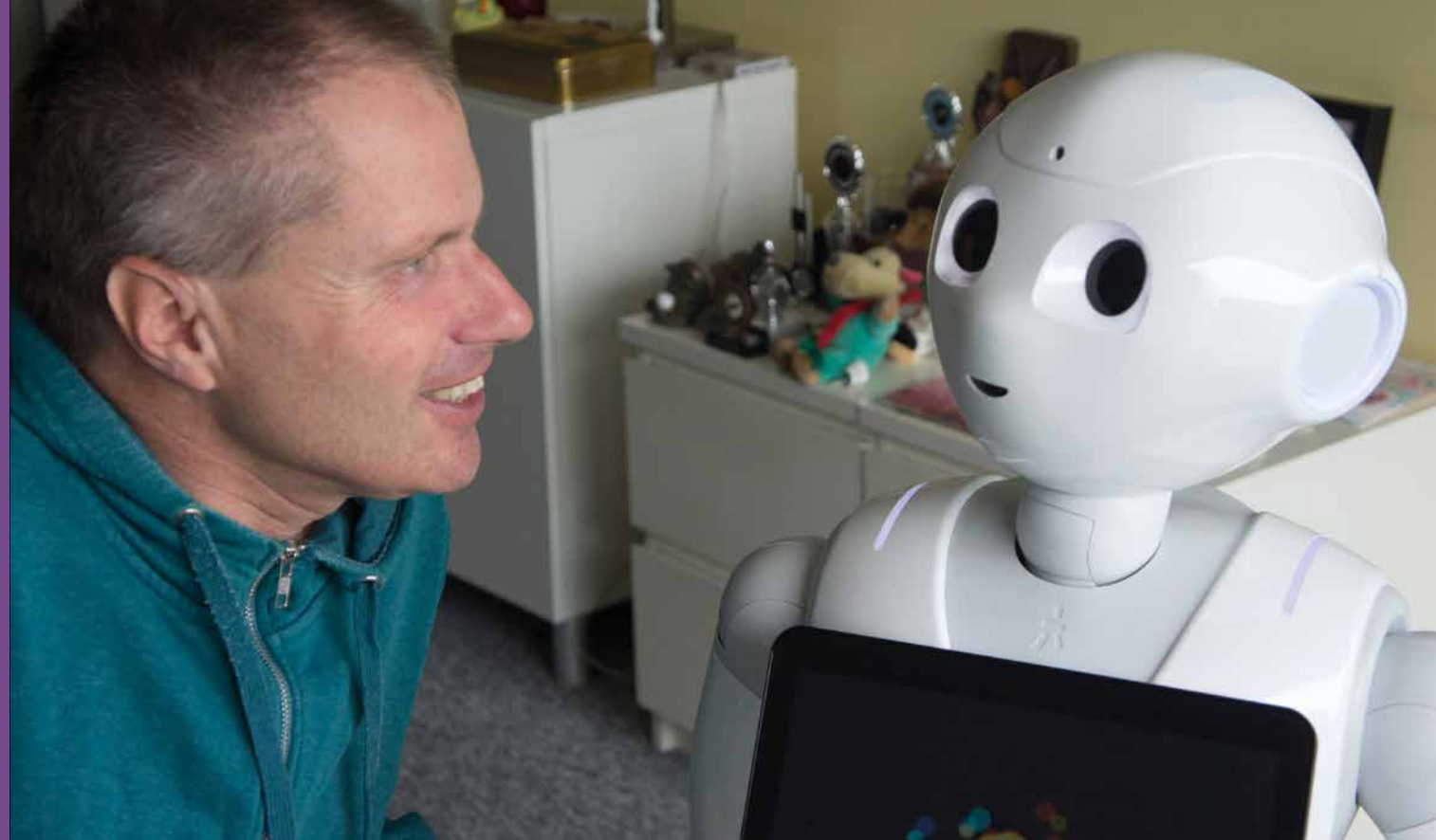
Wie is Phi?

Mogelijke rol van Phi in het leven van de cliënt

Phi: *Edwin, hoe voel je je vandaag.*

Edwin: *Ik voel me goed.*

Clïent kan hulp gebruiken bij

VOOR

Resultaat interactie clïent met Phi

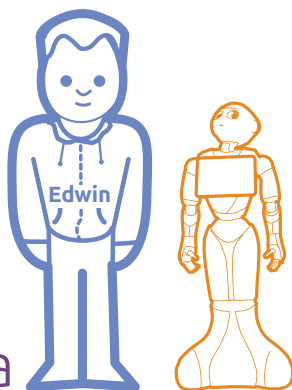
Phi

en de mogelijke rol in het leven van de clïent

Phi heeft kunnen helpen bij

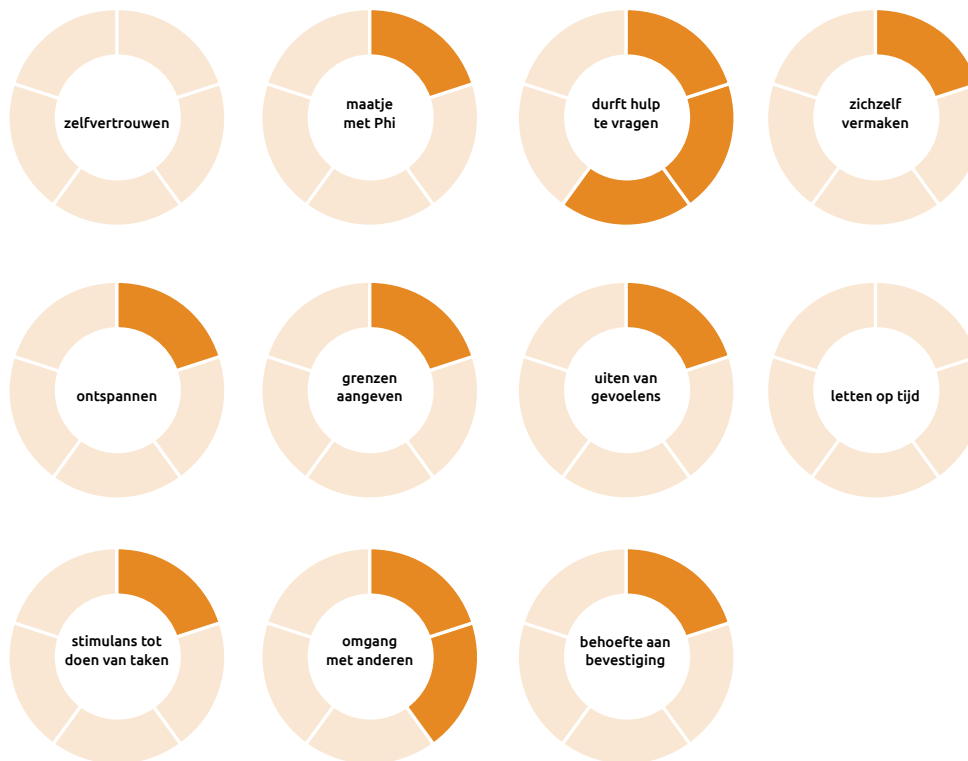

na

na
**Clënt is blijer
en opener**

Resultaat interactie clënt met Phi

 = maximale samenwerking

 = minimale samenwerking

verwachtingen vooraf

ervaringen tijdens het logeren

Gezelschap

Edwin wil niet dat Phi een maatje voor hem wordt. Hij wil zich niet aan Phi gaan hechten. *“Dat ga ik niet doen, Phi gaat toch weg...en je weet niet of je Phi ooit terug zal zien.”* Een begeleider denkt dat Edwin meer gezelligheid gaat ervaren door Phi op zijn kamer. Dat hij aanspraak heeft en dat Phi een stukje eenzaamheid wegneemt omdat hij veel alleen op zijn appartement zit en de begeleiding niet opzoekt voor contact. Volgens een andere begeleider kan je geen echte interacties hebben met een robot. Een begeleider vindt dat het sociale aspect niet de overhand moet hebben omdat alleen mensen zorg en liefde kunnen geven. Aan de andere kant zegt een begeleider dat een robot niet echt kan begeleiden, maar wel aandacht kan geven. En het voor de begeleiding rust geeft als een robot de cliënt extra aandacht geeft, als de begeleiding bezig is met andere cliënten. De begeleider geeft aan dat het druk is tijdens een dienst en het niet lukt om een uur bij Edwin te gaan zitten.

Begeleiders zien dat Edwin Phi steeds leuker vindt. De vragen op het interessegebied van Edwin waren zeker leuk en ze zagen dat Edwin daar blij van werd. Phi was een aanvulling op zijn dag en gaf Edwin extra aandacht. Edwin vond het zichtbaar leuk dat Phi er was en hij iets extra's te doen had. *“Je merkt alleen dat Edwin van de robot veel aandacht krijgt, en hij hierdoor ook naar mijn idee vrolijker is.”* Het hele logeren geeft sowieso extra aandacht aan de cliënt. *“In de logeerperiode krijgt Edwin behoorlijk wat extra aandacht, normaal vraagt hij het minste aandacht van iedereen.”* En dat het fijn was dat Phi er gewoon stond en bijvoorbeeld niet naar de televisie keek.

De begeleider denkt dat Edwin het leuk vond om complimenten te krijgen. Echter, Edwin zegt daar zelf iets over: *“Phi gaf wel complimenten, maar die hoor ik liever van een mens. Een mens is echt en een robot niet.”* Doordat de verwachting was dat Phi continu kon praten en zou reageren op vragen van Edwin, waren Edwin en de begeleiders teleurgesteld over het kunnen van Phi. *“Tegen zijn broer zei Edwin aan de telefoon dat Phi ook een beperking heeft en dat vond de begeleiding wel heel typerend.”* Hoewel Edwin het wel grappig vond dat Phi rondkeek. *“Phi sprak maar weinig en heeft rond staan kijken. Bewoog wel veel het hoofd en zwaaide rond met de handen.”*

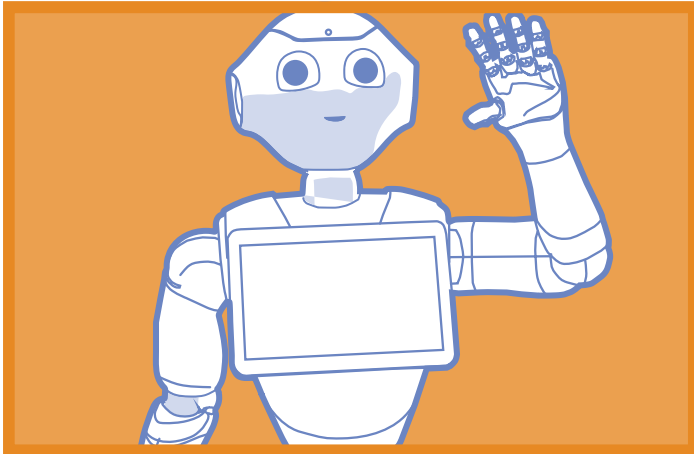
ervaringen tijdens het logeren

Gezelschap

Twee van de drie geïnterviewde begeleiders denken dat Edwin het meest aan Phi heeft gehad op het gebied van gezelligheid. *"In de tussenmeting zag de begeleider de robot meer als aanvulling op ADL en het aanpassen van begeleidingsmethodieken. Nu ziet ze hem meer als ondersteuner in een sociaal praatje."* *"Het kan nooit zoals mensen gaan begeleiden, het kan wel ondersteunen in een sociaal praatje."* Edwin vertelt dat het straks stil zal zijn als Phi weg is en dat hij het jammer vindt dat Phi weggaat.

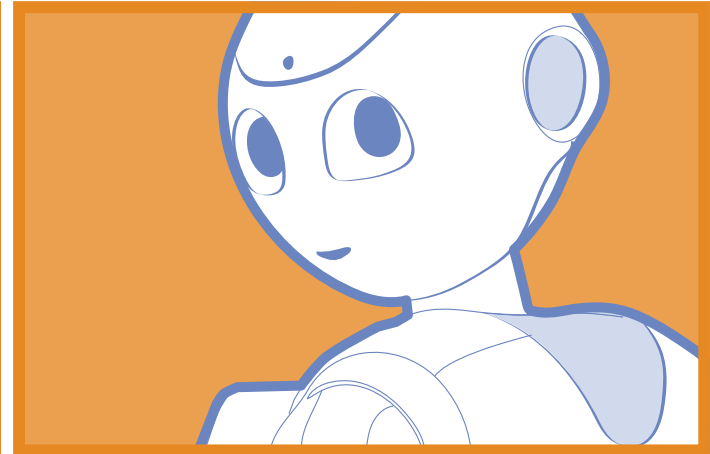
Interactie (gesprek) cliënt met Phi tijdens de **logeerperiode**

Phi: *Heb je genoeg gegeten?*

Edwin: *Nee, ik heb nog trek.*

Phi: *Als je niet genoeg hebt gehad mag je dit altijd tegen de begeleiding zeggen. Vergeet niet dat je nog een toetje kan halen in de huiskamer. Een toetje kan ook de trek weghalen.*

verwachtingen vooraf

ervaringen tijdens
het logeren

Emotionele steun

"Ik vind het erg goed, alleen wel als het sociale erbij gebruikt wordt. Een robot kan natuurlijk nooit de zorg en liefde geven die wij als begeleiders kunnen geven. Een zorgrobot kan een stuk eenzaamheid wegnemen bij cliënten."

Edwin heeft afstand ingebouwd omdat Phi weer weggaat. Uit zelfbescherming.

"Phi gaat weer weg en ik wil daar geen last van krijgen en psychische pijn. Daarom heb ik afstand gehouden. Zelfbescherming. Mijn verstand zei: houdt er rekening mee dat Phi weggaat en mijn gevoel zei wel dat ik mij toch wel een beetje ging hechten."

Over het onderwerp 'hechting' is een apart onderdeel gemaakt omdat het bij Edwin en begeleiders een terugkerend item is.

"Op mijn vraag of de vragen van Phi over hoe Edwin zich voelt wel helpend zijn, antwoordt hij dat Phi geen psychiater is. Hij gaf ook aan dat je met een mens een beter gesprek kan voeren, die luistert echt."

Twee van de drie begeleiders geven aan dat Edwin het minst aan Phi heeft gehad op het gebied van emotionele steun.

"Want het is toch een apparaat dat het soms niet kan doen en soms geen goede antwoordmogelijkheid heeft voor Edwin, omdat Edwin ook steeds aangaf geen gesprek met Phi te kunnen voeren. Edwin zou meer diepgang willen."

verwachtingen vooraf

ervaringen tijdens
het logeren

Praktisch

Een zorgrobot kan meedenken met een cliënt waardoor het de zelfstandigheid vergroot. Het is een geheugensteun voor een cliënt. Bij Edwin is het niet echt nodig om hem te helpen herinneren. Maar de begeleider denkt dat Edwin het wel fijn vindt als de robot dit soort dingen tegen hem zegt. *“En zo het gevoel krijgt dat hij wel echt aanwezig is.”*

Edwin is al vrij zelfstandig in zijn ADL-taken. Hij geeft aan dat Phi hem daar niet echt bij heeft geholpen omdat hij er zelf aan denkt. Phi heeft hierin ook geen dingen overgenomen van de begeleiding volgens Edwin. De aansturing van Phi op dit vlak vond Edwin wat overbodig.

“Phi helpt me wel herinneren om de was te doen en geeft ook een compliment, maar ik deed de was evengoed altijd al. Ik ben niet afhankelijk van Phi. Ik doe ook alles zelf, ik hoef niet herinnerd te worden.”

Een begeleider denkt dat Edwin juist het meest aan Phi heeft gehad op het gebied van praktische ondersteuning, maar ontkracht haar antwoord ook.

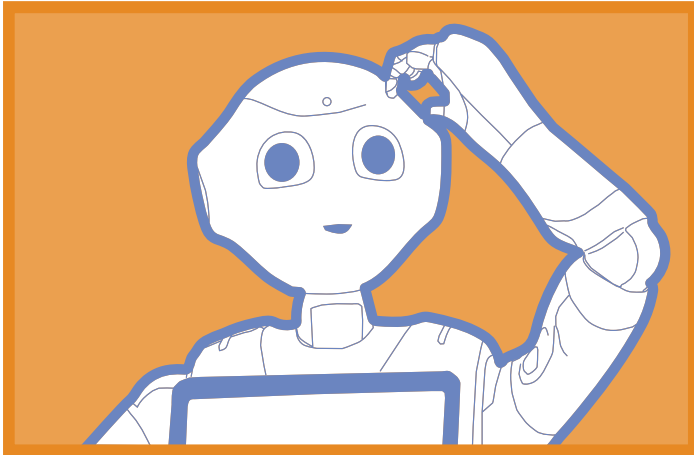
“Vragen zoals, ga je de was doen. Hoewel ik ook denk dat Edwin daar ook zelf wel aan zal denken.”

Een andere begeleider denkt dat Edwin het minst heeft gehad aan Phi op het gebied van praktische ondersteuning.

“Edwin heeft het heel goed in zijn systeem zitten wat hij op een dag moet doen en kan zich voor wat betreft ADL prima zelf redden. Edwin hoeft daar niet aan herinnerd te worden.”

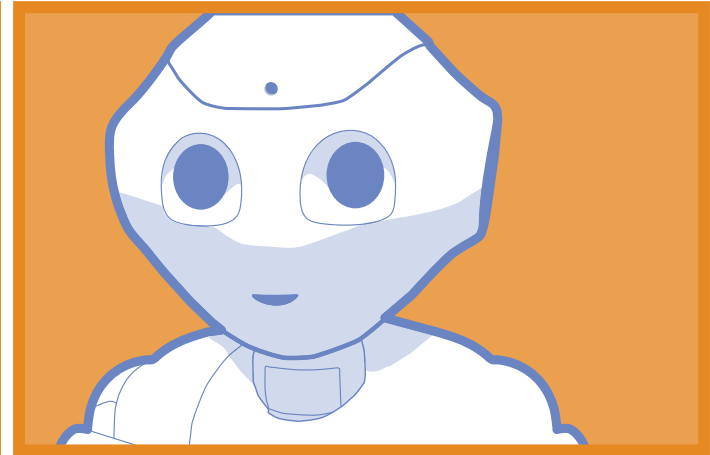
Interactie (gesprek) cliënt met Phi tijdens de **logeerperiode**

Phi: *Heb je zin om je broer te bellen om gezellig bij te kletsen?*

Edwin: *Ja.*

Phi: *Wat leuk, als je hulp nodig hebt kun je de begeleiding even vragen of zij je willen helpen.*

verwachtingen vooraf

ervaringen tijdens
het logeren

Informatie & educatie

De ervaring van Phi zorgde dat begeleiders ander gedrag van Edwin zagen dan zij gewend waren.

Edwin kwam meer naar de begeleiders toe om dingen te vertellen over Phi, maar ook andere dingen. Hij was opener. Hij maakte makkelijker contact met de begeleiding en kwam meer vragen. Daardoor konden begeleiders hem andere ondersteuning bieden dan ze normaal gesproken doen.

"Phi had vorige week gevraagd of Edwin genoeg gegeten had. Edwin had nee gezegd en kwam door Phi om meer eten vragen. Leuk dat hij nog een keer kwam vragen, want normaal blijft het bij één bord. Helaas was het eten al wel op, maar Edwin kon erom lachen."

Edwin was flexibeler dan de begeleiders dachten dat hij zou zijn. Edwin moest wachten op de begeleiding als er iets was met Phi of de tablet. Dat vraagt om geduld. En de begeleiding vond het knap dat hij dat voor elkaar kreeg.

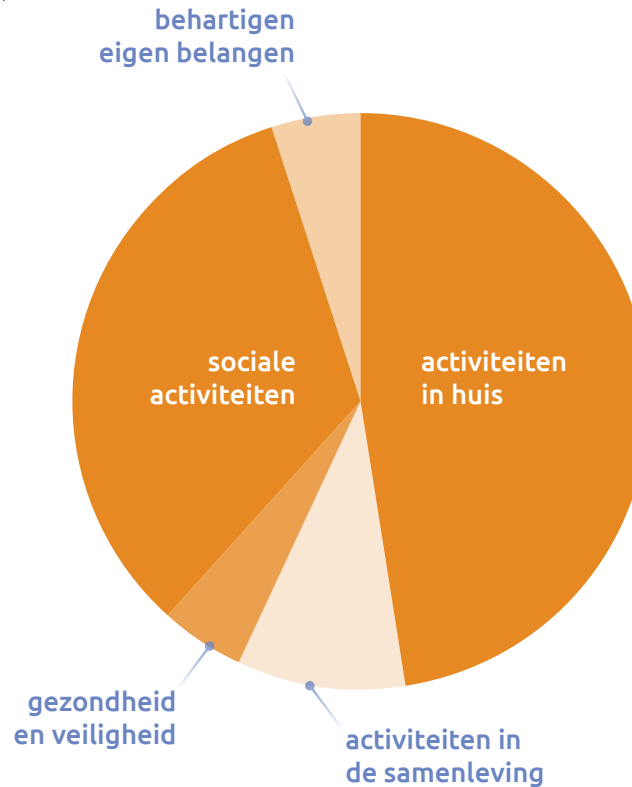
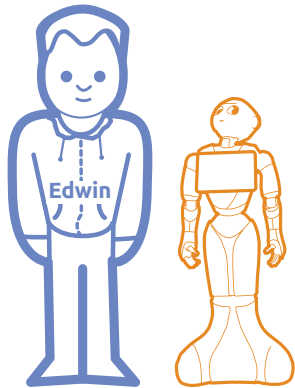
"Normaal zijn onvoorspelbare situaties lastig voor Edwin. Het was tijdens deze logeerpartij opvallend hoe hij zich flexibel op kon stellen. Edwin sloeg bijvoorbeeld dan niet dicht en accepteerde dat het tijd kost om dingen te verhelpen. Een mooie ontwikkeling", aldus de begeleider.

Een ander issue was dat antwoordopties niet altijd precies pasten bij Edwin of bij de situatie. Door zijn autisme gaf Edwin dan geen antwoord. Het lukte Edwin om ook dat te veranderen. Dat had de begeleiding niet verwacht.

"Hij was echter wel zo flexibel om na uitleg van ons in te zien dat Phi niet verder kan als er niets gekozen wordt en toch een random antwoord te kiezen. Iets wat ik opvallend knap vind voor iemand met autisme."

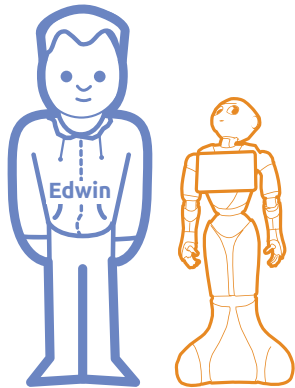
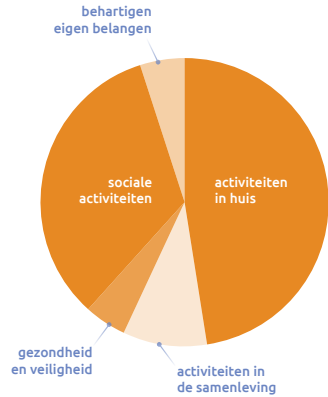
Ingezette interacties vanuit leefdomeinen

- activiteiten in huis
- activiteiten in de samenleving
- werk en dagbesteding
- gezondheid en veiligheid
- sociale activiteiten
- behartigen eigen belangen
- medische ondersteuning
- cognitieve vaardigheden
- raadsels en weetjes

Tijdlijn interactie cliënt met Phi per dag

maandag

dinsdag

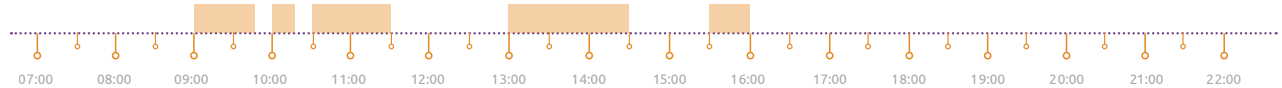
woensdag

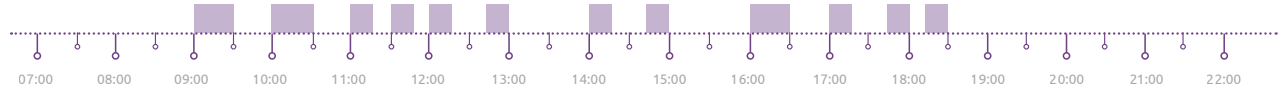
donderdag

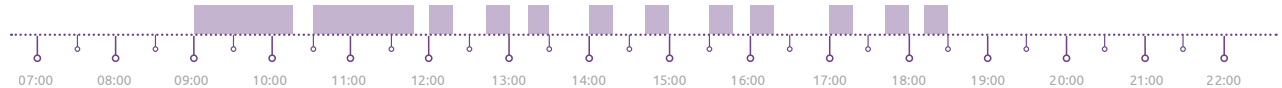
vrijdag

zaterdag

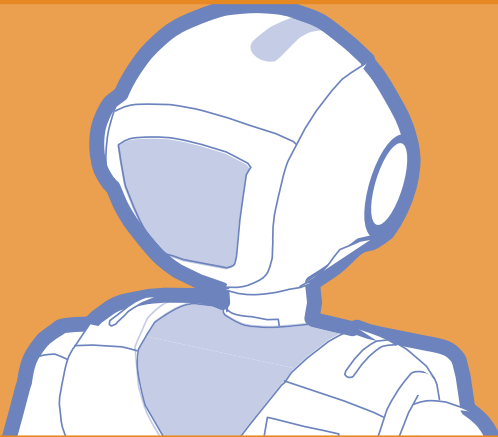

zondag

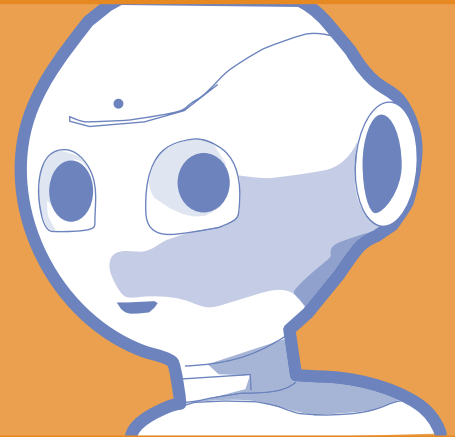
Interactie (gesprek) cliënt met Phi tijdens de **logeerperiode**

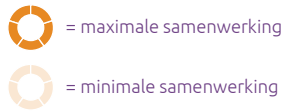
Phi: *Het is bijna tijd om naar het werk te gaan, denk je erom je jas aan te doen en je tas te pakken?*

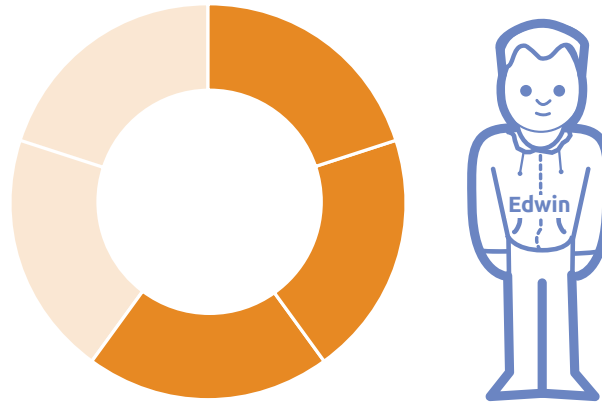
Edwin: *Ja, dat doe ik, fijn dat je het zegt Phi.*

Phi: *Goed van jou! Ik wens je een hele fijne werkdag!*

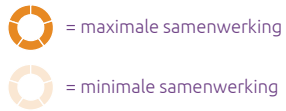

Niveau van **zelfstandig om** kunnen gaan met Phi.

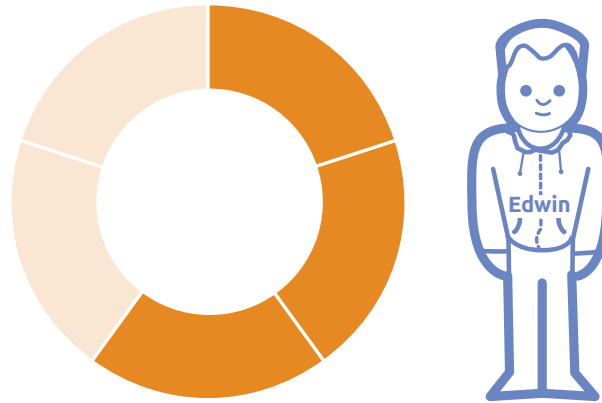

Je samen met Phi kunnen redden vergt ook iets van de cliënt. Je moet een tablet kunnen bedienen, kunnen lezen en schrijven en oogcontact maken zodat Phi je gezicht kan herkennen. Het vergt ook geduld en om kunnen gaan met teleurstellingen omdat Phi nog veel moet leren.

Edwin had in het begin moeite om antwoord op de tablet aan te geven. Hij had hier stap voor stap begeleiding nodig van de robotbegeleider om vertrouwd te raken om zelfstandig te communiceren met Phi. Ook zat er volgens Edwin niet altijd het juiste antwoord tussen en heeft de robotbegeleider tegen Edwin gezegd om toch altijd een antwoord te geven, omdat anders Phi vastloopt. Edwin pakte dit uiteindelijk goed op.

Hoeveel **gesprekstijd** hebben ze met **elkaar** doorgebracht?

De mate van gesprekstijd hangt af van de hoeveelheid interacties, in hoeverre de cliënt uiteindelijk ook aanwezig is om een gesprek met Phi te voeren en hoe Phi functioneerde.

Edwin werkt vier dagen in de week en was 's avonds en in het weekend veel thuis. Hij had daardoor veel gesprekstijd met Phi.

Phi: *Edwin, vind je Donald Duck leuk?*

Edwin: *Ja, ik heb al een heleboel gelezen.*

hechting

overbodig

emotionele steun

gezelschap

gedragsverandering

Conclusies

Edwin gaf op meerdere momenten aan dat hij zich niet wilde hechten aan Phi. Hij gebruikte woorden als afstand houden en Phi niet als vriendje zien. Een reden waarom Edwin zich niet wil hechten omdat in Phi geen bewustzijn zit. Phi is een ding en geen mens om je aan te verbinden. En Edwin wilde er geen last van krijgen bij het afscheid en geen 'psychische pijn'.

Begeleiders zijn verdeeld over de meerwaarde van Phi voor Edwin.

Op het gebied van aansturing in ADL-activiteiten (praktisch vlak) was Phi overbodig.

Emotionele steun kon Phi Edwin niet geven. Dat is volgens Edwin (en begeleiders) voorbehouden aan mensen of psychiaters.

Phi was uiteindelijk op het gebied van gezelschap het meest van meerwaarde.

Daarnaast deden de logeerweken een beroep op vaardigheden van Edwin als geduld, flexibiliteit, hulp vragen en openheid. Hij liet hier ander gedrag zien dan de begeleiders van hem gewend waren, in positieve zin. De begeleiding vond het knap van hem, ze hadden dat niet verwacht.

Phi: *Edwin, ga je muziek maken voor mij.*

Edwin: *Dat is goed.*

Wensen voor de toekomst

1

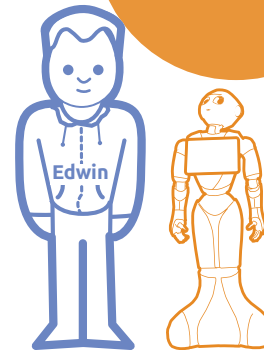
Reageren op vragen van de cliënt: *"Ik dacht dat Phi echt een gesprek met mij kon hebben en dat is niet zo. Dat is dus anders dan wat ik verwachtte. Het is wat minder in feite, want Phi reageert niet echt optimaal."*

2

Dat een robot de cliënt helpt als hij/zij eigenlijk iets heeft waar hij/zij direct antwoord op wil of direct kwijt wil, maar moet wachten op de begeleiding.

3

Zelfstandig rond kunnen lopen.

Phi: *Vond je het fijn dat ik er was?*

Edwin: *Ja, Phi.*

Heeft u interesse in nadere informatie over ons sociale robotica programma?
Neemt u dan contact op via **philadelphia.nl/robotica**